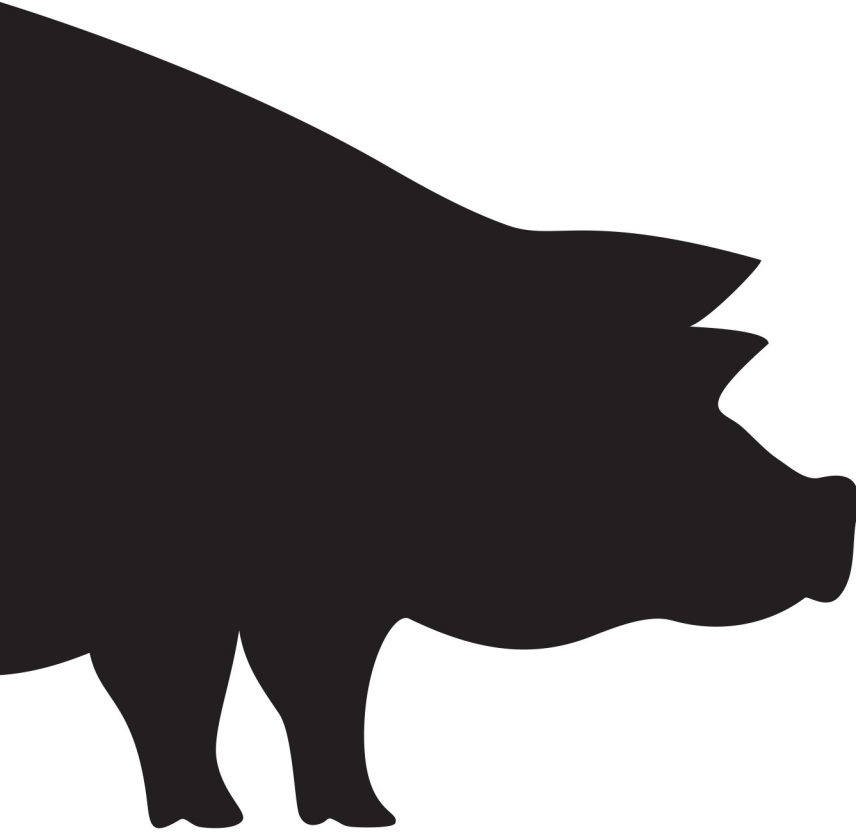


HAYVAN ÇİFTLİĞİ

GEORGE ORWELL







Hayvan Çiftliği, George Orwell
İngilizce aslından çeviren: Celâl Üster
Animal Farm

© 1945, The Estate of Eric Blair

© 1987, The Estate of the Late Sonia Brownell Orwell

© 2001, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları A M Heath & Company Limited ve Anatolialit
Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının
yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2001

Ciltli özel baskı, 1. basım: Aralık 2019, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 15 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayanlar: Seçkin Selvi, Emrah Serdan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Proje: Ali Granit

Kitap tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Seramik sanatçısı: Hülya Sözer

Fotoğraf: Umut Töre

Kapak baskı, iç baskı ve cilt:

Printcenter

Kazmaz Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.

Sultan Selim Mahallesi Libadiye Sokađı

No: 3, 4. Levent 34416 İstanbul. Telefon: (0212) 371 03 00

Sertifika No: 13779

ISBN 978-975-07-4163-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

HAYVAN ÇİFTLİĞİ

GEORGE ORWELL

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
Celâl Üster

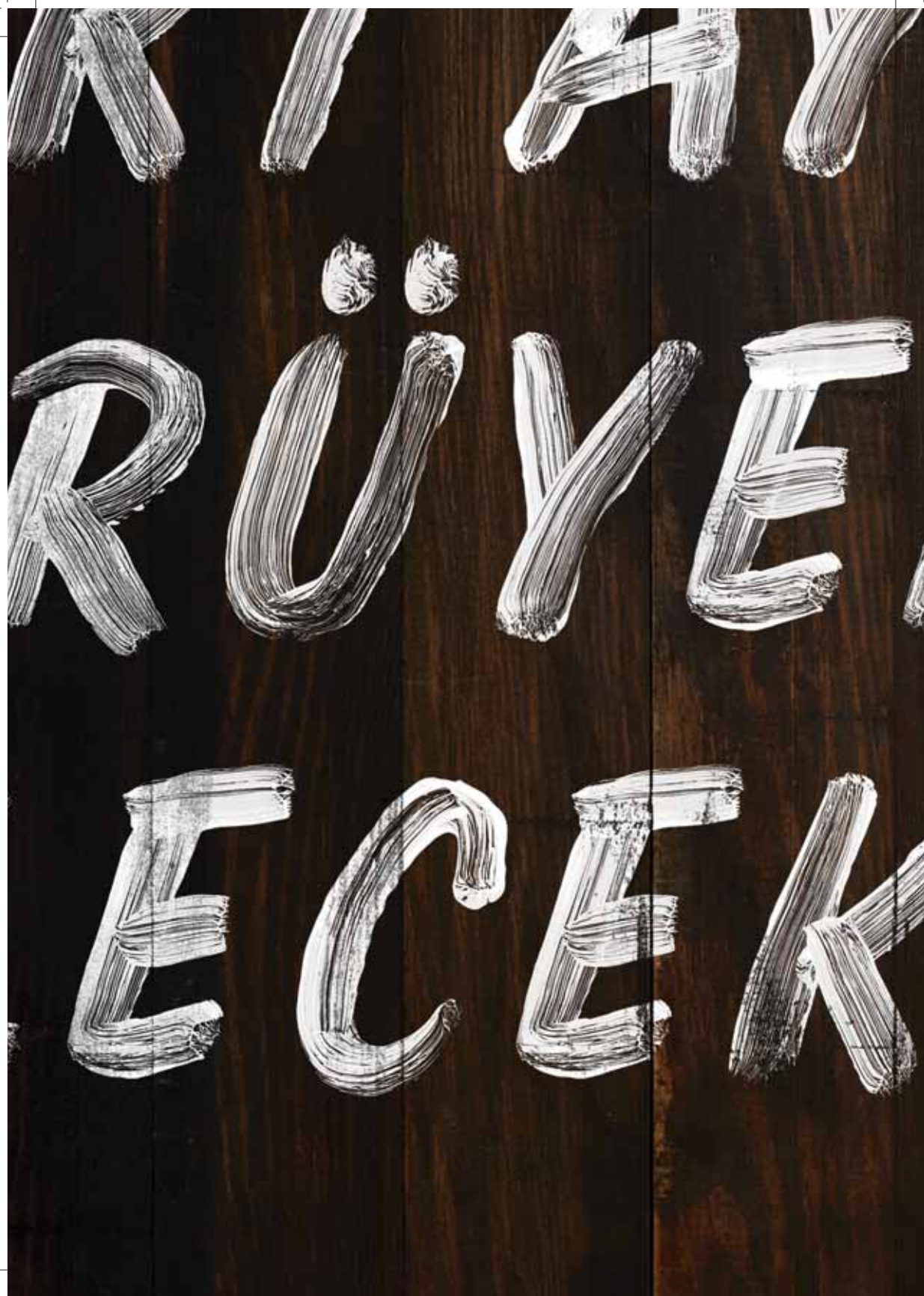
♥can

George Orwell'in Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

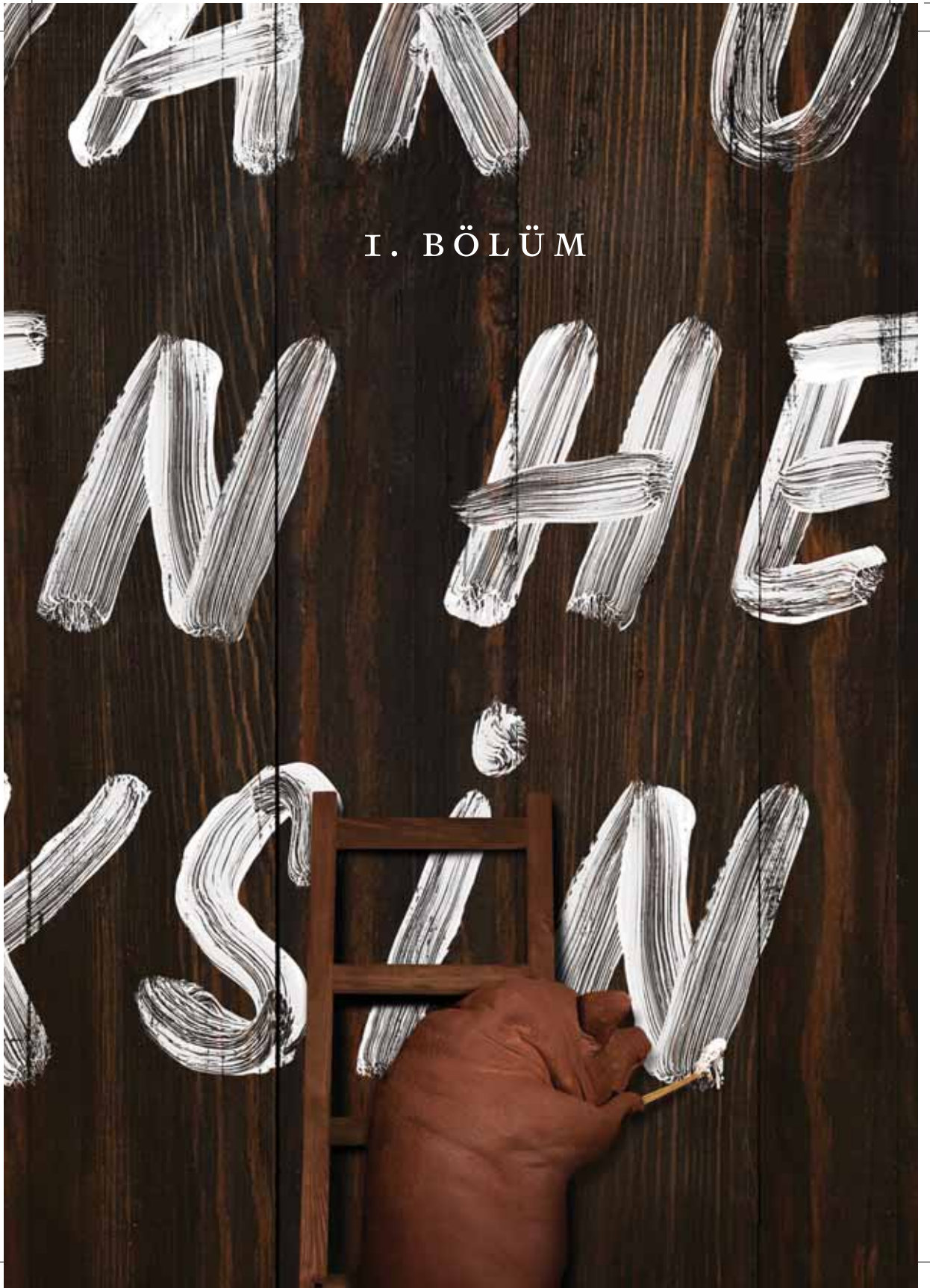
- *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*, 1984
- *Burma Günleri*, 2004
- *Aspidistra*, 2005
- *Paris ve Londra'da Beş Parasız*, 2015
- *Boğulmamak İçin*, 2015
- *Wigan İskelesi Yolu*, 2016
- *Papazın Kızı*, 2017

GEORGE ORWELL, 1903'te Hindistan'ın Bengal eyaletinin Montihari kentinde doğdu. Ailesiyle birlikte İngiltere'ye döndükten sonra, öğrenimini Eton College'da tamamladı. Gerçek adı Eric Arthur olan Orwell, 1922-1927 yılları arasında Hindistan İmparatorluk Polisi olarak görev yaptı. Ancak, imparatorluk yönetiminin içyüzünü görünce istifa etti. 1950'de yayımladığı *Bir Fili Vurmak* adlı kitabı, sömürge memurlarının davranışlarını eleştiren makalelerin derlemesidir. İkinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru yazdığı *Hayvan Çiftliği*, Stalin rejimine karşı sert bir taşlamadır. Orwell'in en çok tanınan yapıtlarından *Bin Dokuz Yüz Seksen Dört*, bilimkurgu türünün klasik örneklerinden biri olmanın yanı sıra, modern dünyayı protesto eden bir romandır. *Burma Günleri* ise, Orwell'in Burma'daki (bugünkü Myanmar) İngiliz sömürgeciliğini dile getirdiği ilk kitabıdır. Orwell, 1950'de Londra'da öldü.

CELÂL ÜSTER, 1947'de İstanbul'da doğdu. İngiliz Erkek Lisesi, Robert Academy ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğrenim gördü. İlk çevirileri *Yeni Dergi*'de yayımlandı. 1983'te George Thomson'un *Tarihöncesi Ege* adlı yapıtının çevirisiyle *Yazko Çeviri* dergisinin Azra Erhat Ödülü'ne değer görüldü. Yaroslav Hašek'ten George Orwell'e, D.H. Lawrence'tan Iris Murdoch'a, Juan Rulfo'dan Jorge Luis Borges'e, Mario Vargas Llosa'dan John Berger'a, Paulo Coelho'dan Roald Dahl'a pek çok yazarın yapıtlarını dilimize kazandırdı.



I. BÖLÜM





Beylik Çiftlik'in sahibi Bay Jones, her gece yaptığı gibi kümesin kapısını örtmüŝ, ama çok sarhoŝ olduğu için tavukların girip çıktıkları delikleri kapatmayı unutmuŝtu. Avluda tökezlene tekerlene yürürken, elindeki fenerin ışığı da bir o yana bir bu yana yalpa vuruyordu. Arka kapıda botlarını çıkarıp attı, kilerdeki fıçıdan son bir bardak daha bira doldurup bir dikiŝte içti, sonra üst kata çıkıp yatak odasına girdi.

Bayan Jones horul horul uyu- yordu.

Yatak odasının ışığı söner sönmez, çiftliğin tüm binalarında bir patırtı, bir koşuşturmadır başladı. Gündüzden haber salınmıştı: Koca Reis dedikleri, bir zamanlar ödül kazanmış kır erkek domuz, bir gece önce gördüğü garip düşü tüm hayvanlara anlatmak istiyordu. Bay Jones ortalıktan çekilir çekilmez, herkesin büyük samanlıkta toplanması kararlaştırılmıştı. Koca Reis'e (yarışmaya Willingdon Güzeli adıyla katılmıştı, ama herkes ona Koca Reis diyordu) çiftlikte o kadar büyük bir saygı duyuluyordu ki, onun ne diyeceğini öğrenmek için herkes uykusundan olmaya razıydı.

Reis, büyük samanlığın bir köşesinde, tavandaki kirişlerden birinden sarkan bir fenerin aydınlattığı bir yükseltinin üzerine serili saman döşegine kurulmuştu bile. On iki yaşındaydı, son zamanlarda gövdesi biraz yağ bağlamıştı; uzun sivri köpekdişleri hiç kesilmemiş olmasına karşın, bilge ve babacan görünen heybetli bir domuzdu. Çok geçmeden öteki hayvanlar da birbiri ardı sıra sökün ettiler; yolu yordamınca yerlerini almaya başladılar. Önce Bluebell, Jessie ve Pincher

adlı üç köpek göründü; ardından domuzlar geldiler, yükseltinin hemen önündeki samanların üzerine yerleştiler. Tavuklar pencere eşiklerine tünediler, güvercinler çatı kirişlerine kondular, koyunlarla inekler domuzların arkasına uzanıp geviş getirmeye koyuldular. Boxer ve Clover adlı iki araba atı içeri birlikte girdiler; samanların arasında göremeyecekleri kadar küçük bir hayvan bulunabileceği kaygısıyla ağır ağır yürüyor, kıllı, kocaman ayaklarını yere usulca basıyorlardı. Clover, orta yaşlı sayılabilecek, iriyarı, anaç bir kısraktı; dördüncü tayını doğurduktan sonra eski endamını bir türlü bulamamıştı. Boxer ise neredeyse iki metre yüksekliğinde, iki beygir gücünde, çok iri bir hayvandı. Alnından burunun üstüne doğru inen akitma onu biraz ahmak gösteriyordu; gerçekten de çiftlikteki hayvanların en zekisi sayılmazdı, ama sağlam kişiliği ve akıllara durgunluk veren çalışkanlığıyla herkesin saygısını kazanmıştı. Atların ardından, beyaz keçi Muriel ile Benjamin adlı eşek göründüler. Benjamin, çiftliğin en yaşlı, en huysuz hayvanıydı. Ağzından bal damladığı söylenemezdi, ama az söyler, öz söylerdi: “Tanrı bana sinekleri kovayım diye bir kuyruk vermiş; ama keşke sinekler de olmasaydı, kuyruğum

da.” Çiftlikteki hayvanlar arasında bir tek o hiç gülmezdi. Neden gülmediğini soranlara, “Gülünecek ne var ki?” diye karşılık verirdi. Ama açıkça belli etmemesine karşın, Boxer’a hayrandı; ikisi pazar günlerini birlikte geçirir, genellikle meyve bahçesinin arkasındaki çayırda hiç konuşmadan yan yana otlarlardı.

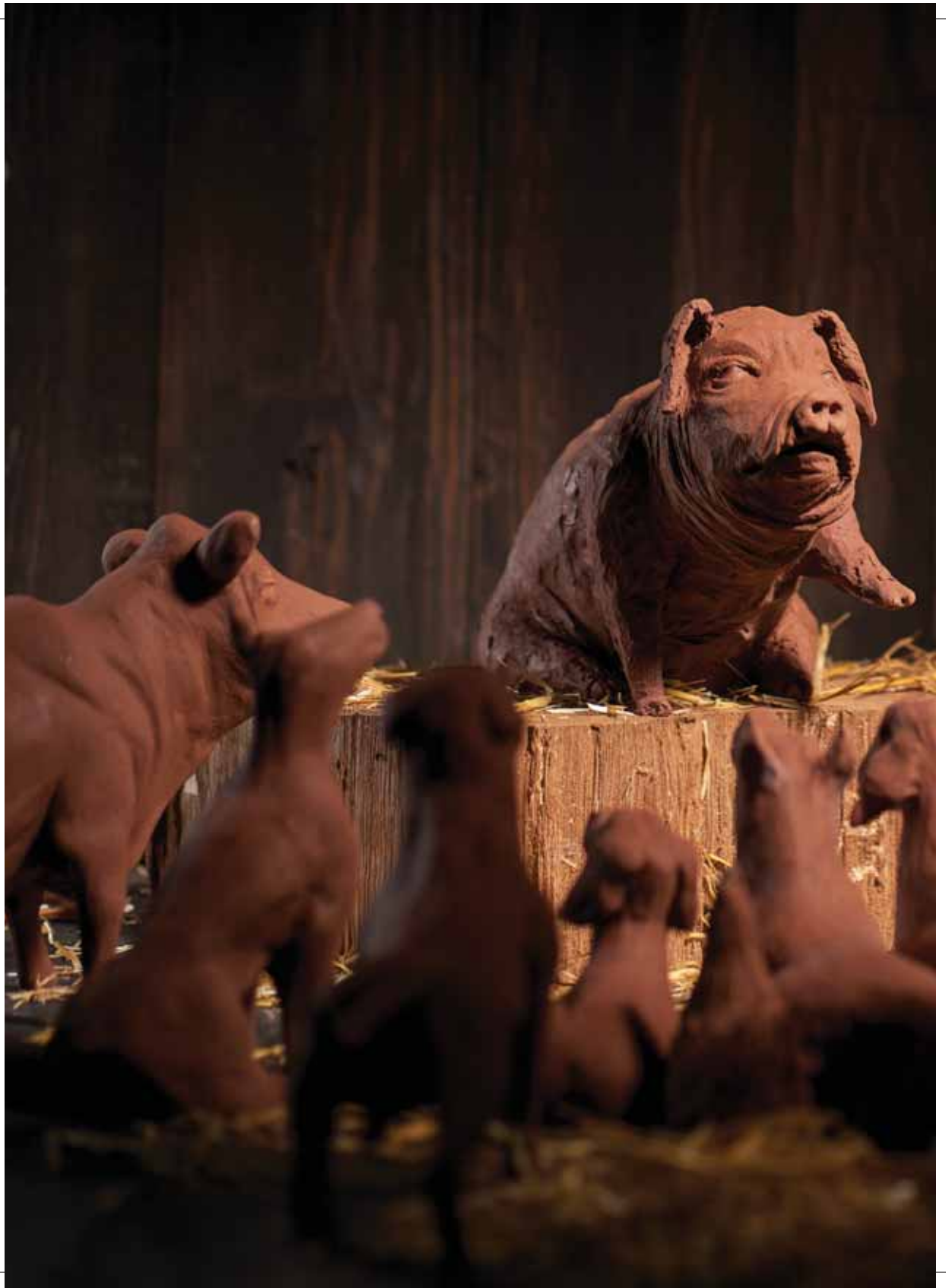
İki at henüz yere uzanmışlardı ki, annelerini yitirmiş yavru ördekler ciyak ciyak bağırarak birerlekol halinde samanlığa girdiler; paytak paytak koşturuyor, ayaklar altında ezilmeyecekleri bir yer arıyorlardı. Clover, kocaman ön ayağıyla ördek yavrularının çevresine bir duvar ördü; onlar da oraya sığınıp birbirlerine sokuldular ve o saat uykuya daldılar. Son anda, Bay Jones’un iki tekerlekli arabasını çeken saçı uzun aklı kısa, beyaz kısrak Mollie çıkageldi; ağzında kesmeşekeri, süzüm süzüm süzülerek içeri girdi. Kendine önlerde bir yer seçti; bakışları üzerinde toplamak umuduyla kırmızı kurdelelerle örülü beyaz yelesini iki yana sallamaya başladı. Son olarak da kedi göründü; huyu kurusun, hemen en sıcak yeri aranmaya başladı, sonunda Boxer ile Clover’ın arasına sığıştı; Koca Reis’in söylevinin sonuna kadar –söylediklerinin bir

tekine bile kulak vermeden– keyifli keyifli mırılayıp durdu.

Arka kapının oradaki tünekte uyuyan evcil kuzgun Moses’ı saymazsak, hayvanların tümü gelmişti artık. Reis, baktı ki herkes yerini almış suspus bekliyor, gırtlığını temizleyip konuşmaya başladı:

“Yoldaşlar, dün gece garip bir düş gördüğümü hepiniz biliyorsunuz. Düşe sonra geleceğim. Size daha önce başka bir şey söylemek istiyorum. Yoldaşlar, fazla bir ömrüm kaldığını sanmıyorum. Onun için, bugüne kadar edindiğim bilgileri, deneyimleri sizlere aktarmayı görev biliyorum. Çok uzun yaşadım, ağılımda bir başıma yatarken düşünecek çok zamanım oldu; bu dünyanın düzenini, yaşamakta olan her hayvan kadar kavradığımı söyleyebilirim. Bugün sizlerle konuşmak istediğim de bu işte.

Evet yoldaşlar, yaşadığımız hayat nasıl bir hayattır? Açıkça söylemekten korkmayalım: Şu kısa ömrümüz yoksulluk içinde, sabahtan akşama kadar uğraşıp didinmekle geçip gidiyor. Dünyaya geldikten sonra yaşamamıza yetecek kadar yiyecek verirler; ayakta ka-





lanlarımızı canı çıkana kadar çalıştırırlar; işlerine yaramaz duruma geldiğimizde de korkunç bir acımasızlıkla boğazlarlar. İngiltere’de, bir yaşına geldikten sonra, hiçbir hayvan mutluluk nedir bilmez, hiçbir hayvan dinlenip eğlenemez. İngiltere’de hiçbir hayvan özgür değildir. Hayatımız sefillikten, kölelikten başka nedir ki! İşte, tüm çıplaklığıyla gerçek budur.

Peki bu durum, Doğa’nın bir yasası mıdır? Ülkemiz, topraklarında yaşayanlara düzgün bir hayat sunamayacak kadar yoksul mudur? Hayır, yoldaşlar, asla! İngiltere toprakları bereketlidir; havası suyu iyidir yurdumuzun; bugün bu ülkede yaşayan hayvanlardan çok daha fazlasına bol bol yiyecek sağlayabilir. Yalnızca şu bizim çiftlik bile bir düzine atı, yirmi ineği, yüzlerce koyunu besleyebilir; besleyebilir ne demek, onlara bugün bizim hayal bile edemeyeceğimiz kadar rahat ve onurlu bir hayat yaşatabilir. Öyleyse, bu sefilliğe neden boyun eğelim? İnsanlar, emeğimizle ürettiklerimiz neredeyse tümünü bizden alıyorlar. İşte, yoldaşlar, tüm sorunlarımızın yanıtı burada. Tek bir sözcükte özetlenebilir: İnsan. Tek gerçek düşmanımız İnsan’dır. İnsan’ı ortadan kaldırın, açlığın ve köle

gibi çalışmanın temelindeki neden de sonsuza dek silinecektir yeryüzünden.

İnsan üretmeden tüketen tek yaratıktır. Süt vermez, yumurta yumurtlamaz, sabanı çekecek gücü yoktur, tavşan yakalayacak kadar hızlı koşamaz. Gene de, tüm hayvanların efendisidir. Hayvanları çalıştırır, karşılığında onlara açlıktan ölmeyecekleri kadar yiyecek verir, geri kalanını kendine ayırır. Bizse emeğimize tarlayı sürer, gübremizle toprağı besleriz; oysa hiçbirimizin postundan başka bir şeyi yoktur. Siz, řu karşımda oturan inekler; bu yıl kaç bin litre süt verdiniz? Güçlü kuvvetli danalar yetiştirmek için gerekli olan sütleriniz nereye gitti? Her bir damlası düşmanlarımızın midesine indi. Siz, tavuklar; bu yıl kaç yumurta yumurtladınız, o yumurtaların kaçından civciv ıkarabildiniz? Tümüne yakını pazarda satıldı, Jones ve adamlarına para kazandırdı. Ve sen, Clover, doğurduğun o dört tay nerede; yaşlandığında sırtını dayayacağın, keyfini süreceğın o taylar nerede? Dördü de bir yaşına geldiklerinde satıldı; onları bir daha hiç göremeyeceksin. İnsanlara verdiğın o dört tay ve tarlalardaki emeğinin karşılığında bir avuç yem ve soğuk bir ahırdan başka ne gördün?



